

FELSŐ-ZEMPLÉN

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

<p>SZERKESZTŐSÉG: Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő: Török-utoza 220 szám.</p>	<p>Kéziratok nem adtnak vissza. Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el. — Nyilt-ter soronkint 20 kr. — Hirdetések jutányosan számíttatnak.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI DÍJ: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.</p>	<p>KIADÓHIVATAL: Hova az előfizetések, hirdetési és nyilttéri díjak küldendők: Landesman B. könyvnyomdája.</p>
---	---	---	--

Városaink.

Mintha egy egész ezredév létünket, kifejlődésünket meg akarta volna semmisíteni, megizmosodásunk legfőbb tényezői: városaink érdekében eddigelé oly kevés történt.

Talán a magyar faj keleti ázsiai vére volt az oka, a mely inkább vonzódott a vidék szabad téreihez, mint a városok rideg közhalmához, — talán nemzetünk politikai szervezetében volt az akadály, mely kizárólag a földművelésre foglalta le a munkás jobbagyakt, — a semmittevésre, legfeljebb a harcra és politikára a nemesek osztályát és nem juttatott véreinkből a városok alapját képező ipar- és kereskedelemnek embereket? Valóban „mi rajtunk egy fojtó gőznek nehéz átka til”, mely nem engedte legfőbb érdekeinket észrevenni egy hosszú évezred alatt.

Régi városaink úgy szólván mind idegen eredetűek, mi nem igyekeztünk azok alapításában serénynek lenni. És e városokban idegen nyelv mellett is sokszor fennen lobogott a magyar hazaszeretet lángja, lakóik együtt vértettek a nemzeti szabadságért a magyar ajkuakkal s hű támaszai voltak nemzeti vezéreinknek, fejedelmeknek! Mennyivel erősebb, mennyivel hatalmasabb bástyáit képezték volna hazánknak, ha törzslakosaik magyarok lettek volna!

Helyzetünk a százados harcok megszüntével nagyot változott. Az alföld térs rónái, a magyarság tömegének lakóhelye a

háborúk alatt elnéptelenedvén, az új lakosokkal kellett benépesíteni: rokonfajok hiányában némettel, ráczzal, tóttal, románval. Az azelőtti kizárólagos magyar vidék elvesztette e jellegét, vegyesajkúvá lett még az ország szíve, Budapest körül, s szélesebb alföldi városaink közül is sűrűn fekszenek a nemzetiségi községek. A hegyvidékek régi lakosai pedig nagyon kevéssé engedtek a magyar művelődés behatásának, városaik és falvaik jórészt mostanig megtartották eredeti jellegüket, nyelvüket és szokásaikat!

És a magyar elem az újabb időkben a vázolt kedvezőtlen helyzet mellett is népességben nagy haladást tett, meghaladta a többi nem magyarajku lakosságot együttvé.

Mi okozta e haladást?

A sokat gunyolt statisztika felel meg erre. Mig nemzetiségi falvaink lakossága esékely igényeivel, földhöz ragadva, mint egy üveggarang alá helyezett medium, megtartotta s meg is fogja tartani nyelvét, elszigeleteltségét s mint a római „paganus” nem mutat hajlandóságot az új eszmékre, a hazai műveltségre, a beolvadásra, addig nemzetiségi, vagy vegyesajku városaink a legutolsó emberöltő alatt megkétszerezték, sőt megháromszorozták magyar lakóik számát s számtani biztossággal ki lehet mutatni az időt — feltéve, hogy az erre kedvező körülmények meg nem szűnnek, — amikor összes lakosaik nyelvben is magyarokká válnak! E körülmény mutatja meg a leghelyesebb magyar

nemzeti politica útját, emelni a városokat, minden törvényes eszköz és kedvezmény erejével s különösen civilizálatlanabb vidékeinken arra hatni, hogy a nagyobb községek, a városok szaporodjanak.

Nézzünk szét hazánk térrképén, s láthatjuk, hogy a magyarság, a nemzetiségi területekbe a városok által ékelődik be! Ne legyen felszólalásunk kiáltó szó a pusztában, de figyeljenek reá mindazok, kiket sorsuk a magyar nemzet vezetőivé tett, — mindazok, a kik haladásukra egy vagy más tekintetben befolyhatnak, különösen az állami közlekedésügy, a közigazgatás és népnevelés hivatott vezérei! A vasutak nagyon fontos kulturális tényezőt képeznek, központokat teremtenek az iparnak és kereskedelemnek, — a közigazgatás s más hivatalok magyar tisztviselőkkel, a beköltözött iparosokkal és kereskedőkkel magvát képezik a magyarságnak s a nevelés bevégezi a többit.

Minél inkább növekednek vidékeink központjai, annál jobban szaporodik bennük a magyar elem, mert a fejlődés, az érintkezés nyelvéc a magyart teszi, melyre már az iskola megtanítja a fiatal nemzedéket s mely nyelvismeret ily helyeken nem vész el, mint a falvakban, hol nem lehet a magyar beszédet értékesíteni s azt a fiatalság az életben ismét elfelejti, hisz a falvakban még az értelmiség is kénytelen a munkás nép kedvéért annak nyelvén beszélni.

Sőt ki kell mondanunk, hogy városaink

TÁRCZA.

Az áruló.

Irta: Bartus Sándor.

A fütetlen szobában szegényes, de tiszta fehér ágyon, halálra vált arccsal, mozdulatlanul fekszik egy agg nő. Haldoklik, de még eszméleténél van.

Följe hajlik egy ifju tiszt — gyermek még — szeme nedves, oldalán kard, mellén két érdemkereszt. Vigasztalja, bátorítja. Majd elfordul s zsebkendőjét arczára szoritva küzködik, hogy elfojtsa zokogását s letörölje szemeiből omló könnyeit.

Az asztalon félig kiégett mécs lobog, mely a tiszt kísérteties árnyékát a falra vetve, elárulja titkolt fájdalmát forrón szeretett anyjának.

A haldokló meg-megrendül — hallgatódik. Kívülről puskaropogás hallik, közbe-közbe egy-egy ágyu mely döngése rengeti meg a kis szoba vékony falait.

A gyermekkatona kiegyenesedik az ágy fölött. — Anyám, mennem kell, az ellen már támad! Fuldokló zokogással borul ismét az ágyra s esökjaival borítja a fonnyadt, sápadt ajkakat.

Kívülről siető, közeledő léptek zaja hallatszik. Az ajtó gyorsan föltárul.

A haldoklónak a rémület új erőt ad, kétségbeesett erőfeszítéssel fonja lesorvad, vékony hideg karjait fia nyaka körül.

— Hadnagy ur! jelentem alásan — százados ur parancsára — haladéktalanul el kell zárni szakaszával a déli kaput.

A küldönc tisztelg, sarkon fordul, siető léptei elhangzanak.

A fiu hiába igyekszik szabadulni. Anyja vaskapocsként szoritja fejét hidegülő keblére két karjával s hideg ajkaival lázasán suttozva könyörög neki.

— De, ne menj. — Itt hagynál... nyomorultan elpusztulni? Ugy is... meghalok nemskóra... Csak addig — az égér kér... kérlek, csak... csak addig ne hagyj... magamra... Látod... ugy fáj... itt, — itt bent... Meghalok...

A fiu bensejében óriási küzdelem megy végbe. A jéghideg ajkak most forrókká változnak. Perzselik a fiu arczát.

— Volna szived most... most itt hagyni... engem — hisz... anyád, gondold meg... anyád vagyok. Ne... ne hagyj... itt, az Istenért... egy... egyetlen... fiam, gyermekem.

A fiu szinte durván rántja ki magát. Anyja ölelő karjai elerőtlenedve hullnak vissza az ágyra. — Mennem kell anyám, a haza parancsolja! De, a mint anyja kétségbeesett, könyörögő, esdő, majd szemrehányó tekintetét látja, megtörik akarateréje s megadással, sirva roskad az ágyra.

Az utcai harc kint már javában folyik. Egyfelől óriási, pusztító, gyilkoló tömeg, másfelől pedig lelkesült, merész, elkeseredett vakmerő, kised pirossipkás csapat küzd. Nincs szükség itt lelkesítő szóra. Erzi, tudja mindegyik, miért harcol. Szemükben a halál-megvetés.

Csattog, török a kard. Meg-megvillan magosan az égő házak tüzfényében, lecsap, nyomában jár a halál, kiomló piros vér jelöli útját. Dördül az ágyu, végig söpri a szük utcát az öldöklő kartárs.

Örjögő düh, kiáltás, haldoklók nyögése mindenfelé. Hull a vakolat, az üszök, fölkapja a futó szél, beszennyezi a frissen hulló fehér havat s a küzdők közzé szórja.

Vér, — párolgó piros vér mindenütt.

A haldokló a kis szobában mindezt már nem hallja, nem látja. Alig lélezkzik már. Ajaka mintha mosolyogna, érzi, tudja, hogy fia el nem hagyta.

A fiatal tiszt elfojtott lélekzettel, szorongva hallgatja a harci zajt. Még mindég küzd magával. Ugy huzza valami kifelé. Talán még nem késő? Egyszerre fölhangzik kívül a kiáltás, mely a gyermektest szíve mélyéig hat:

„Szöknek a déli kapun!”

Vágtató lovasszakasz rohan el az ablak alatt. Még fölismeri szakaszát a rohamot jelző kürt hangjáról s összefolyik szeme előtt minden.

Nem hallja már az örmómórbán uszók győzelmű zaját, nem látja az örmópiert a hős bajtársak arczán...

Nyilik az ajtó, négy véres, puszkafüstös alak élén egy tiszt lép be rajta. Egy perczig némán áll meg, majd alig hallhatóan hangzik szava:

— Kötözzetek meg!

Leszakítják anyja ajakáról, fölrázzák érzéketlenségéből s bilincsbe verik kezét-lábát — szótlanul, ellenkezés nélkül türi.

Ütemes léptekkel indulnak kifelé. A mécs sísteregve, susztorogva utolsó lobban s a halott egyedül marad a sötét szobában.

Rozoga faágyon, fejét kezére nyugtatva, ül

érdekében állami gondozással, törvényekkel is többet kell tennünk. Megváltozott helyzetünkben nem a vidék lévén többé erős-gyünk, s nem a földesuri hatalomszó a nép irányítója, hanem a polgári szabadság, ennek magyar nemzeti irányban legalkalmasabb ápolói: a városokban kell keresnünk jövőnk biztosítékait!

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet célja és szervezete.

Hazánk szőlőhegyeit elpusztította a phylloxera! Szőlőnk megsemmisülésével elveszett egy mérhetően nagy nemzeti vagyon. Szőlőtermelő népünk elszegényedett s egy igen nagy részük a koldusbottól menekülő, Amerikába és Szlavóniába vándorol.

Társadalmunk a szőlők pusztulása után agoniába esett, sem bátorsága sem pénze nem volt, de még ut is mód sem volt arra, hogy új szőlőket miként ültessen, a kipusztultakat miként rekonstruálja, a kezdeményezést az államtól várta, sőt még ma is ott állunk, hogy szőlőtermelőink nagyrésze mindent az államhatalomtól vár, pénzt, talajt, szakértelmet!

Az állam az elpusztult szőlők rekonstruálása s új szőlők telepítése tekintetében megtesz ugyan minden tőle telhető, azonban e tekintetben a legnagyobb feladat nem az államra, hanem a társadalomra hárul. Az állam adhat segítséget, adhat kölcsönt a szőlőtelepítőnek, de nem adhat kész, kellő szakértelemmel betelepített szőlőt, ezt megtenni a társadalom feladata. Ezen társadalmi feladat keresztülvételét vállalta magára az országos szőlőtelepítő szövetkezet.

Mert ugyan mit ér a segélyvel, mit ér az olcsó kölcsönnel a közép és kis szőlőtermelő, ha nincs megfelelő szőlőtalaja s ha nem bír szakértelemmel az új szőlőkültúrában. Megfelelő talajba szakértelem nélkül ültetett és kezelt szőlők csak a nemzeti vagyon további pusztulását mozdítják elő.

„Kész szőlőt a termelő kezébe”! Ez jelszava az országos szőlőtelepítő szövetkezetnek!

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet az egész országra kiterjeszti tevékenységét és az elpusztult szőlők rekonstruálása, új szőlők telepítése, a kor színvonalán álló egészséges munkairány követése, a hazai esemeszőlő és borkészleteknek külföldön biztos és állandó piacok szerzése stb. által visszaakarja hódítani veszendőbe ment nemzeti nagy kincsünket, a „szőlőt” és ezzel biztosítani akarja szőlőművelő népünk vagyonosságát s ezreknek nyújtandó biztos alapot a tisztességes megélhetésre. A szövetkezet működését egyenlő arányban terjeszti ki egy a kötött, mint a homoktalajon levő szőlőkültúrára.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet feladatainak megvalósítása céljából azon tagjai számára, a kiknek sem szőlőtalajuk, sem pénzük, sem szakértelmük nincs, szőlőterületeket vásárol,

szük börtönében a rab. Némán, érzéketlenül bámul maga elé. Csönd, mély csönd veszi körül. Nem hallatszik ide a diadalujjongás, nem hatol be a még égő házak piros fénye.

Néha-néha nagyot esürren zörren a nehéz bilincs, ilyenkor a rab fölriad, majd ismét visszaesik fásultságába...

Kis világozásig szűrődik a kuleslyukon keresztül, csikorog a zárban a kules. Feszülettel kezében, nesztelenül közeledik feléje egy jószágos arcú ősz pap.

Csöndesen mellé ül az ágyra, hosszan imádkozik, majd vizsgáltatni igyekszik a rabot. Ez, mintha minderről semmit sem tudna, mozdulatlanul marad.

Forró könnyesepp hull a pap kezére. Most hirtelen mozdulattal megragadja karját a fiu, könnyes, kéro szeméit az ősz pap bizalmat gerjesztő arczára emeli s halkán megszólal:

„Csak egyre kérem szent atyám, tesse el tisztességesen édes anyámat.” Szorongva, türelmetlenül lesi a feleletet:

„Igérem fiam!”

A hála érzelme sugárzik szeméből. Ez a két szó visszaadta nyugalalmát. Hisz nemsokára találkozik anyjával, úgy sínes itt e földön már senkije. Szempillái lecsukódnak s a fiu álmodik szépet, ... csöndesen...

Az ősz pap, olvasóját kezében tartva, gépiesen mormogja imáját s szeretetteljesen nézi az alvó ifjút.

De az álom nem tart sokáig.

Kívülről léptek zaja s fegyveresörgés halatszik. A pap gyöngéd érintéssel fölkölti az alvót.

azokat beülteti, parcellázza s nekik a vételárnak 10—15 év alatt kisebb részletekben leendő törlesztése mellett tulajdonukba bocsátja.

Azon tagjainak, kiknek talajuk van, de pénzük és szakértelmük nincs, talaját beülteti, őket szakképzett kezelők által az új kultúrába bevezeti s a beültetésért járó munkadíjat hosszabb lejáratu kölcsön formájában szedi be tőlük, hogy ki ki szőlőtermése egy töredékéből könnyedén törleszthesse tartozását; végül azon tagjai részére, a kiknél csak a szakértelem és jártasság hiányzik, szövetkezeti telepeken munkásokat és szőlőkezelőket képez.

Nagy, sőt kiváló súlyt fektet a szövetkezet a homoki szőlőkültúrára s minden erejével azon lesz, hogy a homoki szőlők telepítését még az által is előmozdítsa, hogy igyekezni fog megnyerni a saját jótállása mellett, pénzintézeteket arra, hogy az állam által garantizott (25 millió) kölcsönhöz hasonló feltételek mellett homoki szőlőkre is engedélyezzenek törlesztéses kölcsönöket. Ilyen kedvezményre a homoki szőlők jövedelmezőségüknel fogva méltán igényt tarthatnak!

A szövetkezet ezen nagy feladatai mellett tagjai egyéb szőlészeti szükségleteit is ellátandja, nevezetesen európai és amerikai szőlővesszőket és oltványokat tömegesen termel s azokat tagjainak jutányosan bocsátja rendelkezésére, valamint a tagok vesszőkészletét eladását közvetíti, államilag segélyezett anyai- és minta szőlőtelepeket létesít, karónyerés céljára akáczosokat ültet és kosárfűzt termel.

Tagjai körében a szakértelmet igen olcsó szaklap kiadása által is terjeszti a szőlészeti mellékterményeket feldolgozza s a jobban nem értékesíthető borokból cognacot gyárt.

Szőlőszetünk felvirágoztatására azonban mindez nem elég, mert mit ér a legszebb szőlő, mit ér a legjobb bor, ha nincs rá vevő. A szövetkezet működésének egyik fő csoportja leendő szőlőtermények jó áron való s biztos értékesíthetőségének keresztülvétele.

Ezen cél elérésére a szövetkezet tagjai bor és esemege szőlőkészleteinek eladását közvetíti, külföldi piacokat keres fel és nyír meg, külföldi kereskedőket hív be, hogy tagjai szőlőjét és borait lehető jó áron eladhassa. Sőt ennél sem áll meg, hanem ha nagyobb bor mennyiségűk állanak majd rendelkezésére a monarchia, esetleg a külföld nagyobb városaiban mintapinczékét és kíméleteket állít fel, továbbá szőlő- és borkiállításokat és aukciókat rendez.

Mindezek oly nagyhorderejű feladatok, melyeknek céltudatos megvalósítása nélkül szőlőink helyreállítása, szőlőtermelő népünk a koldusbottól megmentve s szőlő- és borkereskedelmünk felvirágoztatva nem lesz és nem lehet soha.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet székhelye Budapest.

A működéshez szükséges tőke 100 korona névértékű üzletrészek kibocsátása által képezetik. Az üzletrészeket havi 10 koronás részletekben is fizethetők. A szervezési költségek fedezésére minden üzletrész után a jegyzés alkalmával 2 korona beíratási díj fizetendő.

Csikorogva fordul roszdás sarkaiban a nehéz vasajtó.

Szuronys fegyverek között indul utolsó utjára, az öreg pap karjára támaszkodva a gyermektiszt. A hosszú, komor folyosókon pompán hangzanak lépteik.

Kiérve a négyoszögű udvarra, metsző, hideg téli szél csapja meg halovány arcát, magával hozva hosszan, vontatva az öreg toronyóra szomoru kongását.

Bajtársai már várják öt komoran, némán. A gyermek szilárdul áll meg előttük.

Századosa lép elő, papírtekeres a kezében s érces hangján olvassa föl előtte a legsúlyosabb vádat s ítéletet: „Aruló büntetése halál!”

A fiu megrendül. Tekintetét tisztársai csoportjára veti. Szomoru részvétet lát mindenütt. Tudja, hogy azok nem tartják annak, a mivel vádolva van.

Leszakítják melléről dícsősége jelvényeit, kardját ketté törik, messzire sikklik a törött penge a sima, kövezett udvaron.

A hajnali homályban, távolabb kis feketeség látszik, mögötte frissen fölhányt földrakás. Kis gödör az — nem nagy — és mégis elég arra, hogy egy ártatlan, fiatal szív csöndesen alhassa benne hosszu — hosszu... örök álmát.

Az elé állítják. — Tizenkét köztítész várja a jelt.

Tompán, csöndesen hangzik a vezényszó s tizenkét fegyver dörrenése egybe olvad.

A vitézek szemé nedves, — talán a puska-porfüsttől — kezük remegett s csak egy golyó talált. De az az egy jól talált.

A szövetkezet ügyeit Budapesten az igazgatóság vezetői a felügyelő-bizottság ellenőrzése mellett. A vidéki ügyvitel és a tagokkal való érintkezés sikeres keresztülvitele céljából, az igazgatóság minden kérségben, hol szőlőtermeléssel foglalkoznak, bizalmi férfiakat „ügyvivőket” nevez ki, a kiknek feladata leendő:

1. Eladásra és betelepítésre ajánlott szőlőterületeket nyilvántartani, s a szövetkezettel közölni.

2. A szövetkezet által beültetett s eladásra kerülő szőlők vételére ajánkozó vevőkkel tárgyalni.

3. A működése helyén levő bor, szőlő, oltvány, vessző stb. készletet, illetve szükségletet tudakolni, s a szövetkezetnek bejelenteni, bormintákat beszerezni s küldeni.

4. A szövetkezet által venni vagy eladni kívánt terményeket és anyagokat tudakolni s a vételt vagy eladást közvetíteni. Végül

5. Mindezekről könyvet vezetni. Az ügyvivők működésükről az igazgatóság által meghatározandó jutalék illeti.

A szövetkezet tagja lehet bárki, nemkülönbön alapok és egyletek, mint jogi személyek, és kiskorúak is az általuk aláírt belépési nyilatkozat alapján. A szőlőtelepítés és a szőlészeti termények értékesítését ennyire felülről intézmény biztos emeltyűje leendő szőlőtermelésünk és borászatunk felvirágoztatásának, s ha ezen célját a szövetkezet betölti, a mi, hogy megtörténend kétségtelen, ezzel együtt nem megvetendő pénzügyi eredményt is ér el az által, hogy az üzletrészek után tisztességes sőt jelentékeny osztalékot fog tagjainak juttatni.

Az üzletrészek törlesztésére szolgáló összegek egyelőre a Pesti magyar kereskedelmi bank terézvárosi fiókjához Budapest, VI. Andrassy-ut 21. sz. alatt küldendők.

Bővebb értesítést az országos szőlőtelepítő szövetkezet szervező irodája (Budapest VI. Nagymező-utca 12. sz. a.) ad.

Vegyes hírek.

— **A szabadság ünnepe márczius 15-én.** Százon jóval felül valánk, kik a törített asztal körül ülve, néma áhítattal váránk a szívet-leket felémelő, a hazaszeretetet élesztő és a népjog, szabadság, egyenlőség és testvériség lángját lobogtató szent ígék hirdetésére. Megkezdődött.

Az igazi szabadság honánk, a fenséges természetnek alapos ismerője: **Stépan Gábor** kivetett bennünket azon tájra, hol a szabadság, egyenlőség és testvériség örök forrása fakad. Rámutatván a nagymindenségre, a hol mirriadnyi parányok egyenlő joggal teljes szabadsággal vészik a világot alkotó munkájokat s örök időknél áttestvérisülnek. Leszállt velünk a mirriadparányalkotta ósanyánkra, a testünk, lelkünk és érzelmeink örök forrására; a hol az anyag és a napsárga örökön épít és rombol; rombol azért, hogy ismét szabadá, egyenlővé tegye azt, a miből alkotva lettünk; és újra pediglen azért, hogy a különféle egyedek elemei, újabb és újabb életben testvérisüljenek. Kimutatja tehát, hogy az emberiség ez érzéki létében a szabadság magasztos eszméit az anyaföld méhéből szívja. Ezen örökkévaló eszmék a történelem tanúsága szerint, mint a zaklatott tenger körhullámai bejárják az emberiség minden rétegét, hősöket és marttyókat szülve, hogy az emberiség boldogulásának utjában álló zsarnok szirtjeit szétzúzzák s maguk alá temessék. — **Polányi Géza**, nyugodt hangu szóvalakkal talpraesetten jellemezte a jelen társadalom fogyatkozásait, ezeket a multakéval egybevetve, azon következtetésre jut, hogy a jelen társadalom úgy az erkölcsi, szellemi, valamint anyagi tekintetekben is felette áll a multakéval. Egyetértésre s összetartásra lelkesíti az ünneplőket, mert a két tényezőben rejlik az erő és a hatalom. — **Olvahy Bertalan**, a töle megszokott érces hangon tartott szónoklatával dícsőítette a szabadság magasztos eszméit és azok kivívásában résztvevő halhatatlan hősöket. — **Sulyovszky István**, a népszerű modorban előadott szónoklatával rendkívül nagy tetszést aratott. A szabadságharcz kiemelkedőbb pontjait ismertetvén, megemlékezik a 48-iki hős és dícső harcsookról; magasztalja a szabadságharcz legdícsőbb s legnagyobb bajnokát, **Kossuth Lajost**, s a magyar nemzet ezen megváltója, örökön örökké élő szent emlékének, mély kegyelettel áldoz. És akkor felhangzott: „Isten áldd meg a magyart” szívet-leket megindító akkordjai elhallszanak a szabadba is, hol az összegyűlemlt nép apraja-nagyja megilletődéssel hallgatván, visszhangoztatja: Isten áldd meg a magyart! — Az ünneplés virradatig folyt; természetesen, hogy folyt az áldomáspohár is, és éltetődt a város színjava, a legőreggebbje s legérdemessebbje.

— **Sztrajnyán átszátalása Nagy-Mihályhoz.** Sztrajnyán községnek városunkhoz leendő csatlolása tárgyában beadott kérvényt Zemplénvármegye közönsége e napokban pártól-lag terjesztette fel a belügyminiszterhez; ez ügyben egy sztrajnyáni lakosokból álló küldöttség tegnap memorandumot is nyújtott át a miniszternek, miután Unghvármegye felterjesztésében a csatlolás ellen nyilatkozott. Reméljük, a miniszter

teljesíteni fogja a község méltányos kérelmét. Ez ügyvel legközelebb bővebben foglalkozunk.

— **Az adókövető bizottság** Szirmai József elnöke alatt e hó 16. és 17-én ülést tartott s az időközben adózás alá esők adóját megállapította. A bizottság ez idén is a legnagyobb méltányossággal oldotta meg feladatát.

— **Zemplénvármegyéből** 1896. évben utlevéllel kivándorolt: a szerencsi járásból 4 egyén, a tokajiból 25, a bodrogköziből 121, a sztrópkóiból 239, a homonnaiból 273, a gálszécsiből 276, a szinnaiból 299, a s.-a.-ujhelyiből 343, a varannóból 383, a nagymihályiból 517; a fentiekkel, mint utazótárs kiment 106. Összesen 2586 egyén.

— **Felolvasó estély.** A gálszécsi polgári olvasó-kör e hó 15-én este a nagyvendéglő tanács-termében felolvasóestélyt rendezett, melyen a város előkelő közönsége kivétel nélkül résztvett. A műsor következő volt: „Himnusz” vezette *Andrejkovics Pál* igazgató-tanító. „Március 15” írta és felolvasta *Pethő János*. „Szózat” vezette *Andrejkovics Pál*. Közegészségügyi elmélkedés, írta és felolvasta *Dr. Kende Miksa*. Első szerelem, írta és felolvasta *Dr. Elek Imre* ügyvéd. Insurgensnek indulója, vezette *Andrejkovics Pál*. Végre egy elemi iskolai tanuló elszavalta a „Talpra Magyar”-t igen nagy lelkesedéssel.

— **A nőgyógyászati estély.** Serényen dolgoznak a folyó hó 27-én tartandó fényes estély sikerének érdekében és előre is látható már, hogy ez úgy erkölcsileg, mint pedig anyagilag sikerülni fog. A környékből mindennap érkeznek előjegyzési levelek és már ezekből is láthatni, hogy ezen az estélyen találkozni fog városunk és környéke intelligenciájának színe-java. A mi a fővárosból lejövvő művészeket illeti, jhatározottan mondhatjuk, hogy azok az igényeket teljesen ki fogják elégíteni, mert a fővárosi közönségnek kedvelt művészei.

— **Fürdő Málczán.** *Stépán Gábor* nagybirtokos, ki minden szép és jóért lelkesedik és áldoz, egy részvénytársaság megalapításán fáradozik, a mely az ott talált gyógyforrást fürdővel hozná kapcsolatba. A részvényekre az előjegyzés immár megtörtént és az alapító *Stépán Gábor* a részvényeseket e hó 21-ére Málczára alakuló közgyűlésre összehívta.

— **Ujszínház építés.** A kassai ujszínház építő bizottság e napokban ülésezett és a jelenlévő Lang budapesti műépítésszel egyetértve, megállapította azon módozatokat, a melyek alapján ő az új színház építésének vezetését eszközölné. E módozatok különben jóváhagyás végett a közgyűlés elé fognak terjesztetni.

— **A takarékpénztár közgyűlése.** A nagymihályi takarékpénztár 14-én kereskedelmi bank részvénytársaság f. hó 14-én tartotta évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen képviselve volt 23 részvényes 154 részvényvel, 120 szavazattal. Az 1896-ik évben volt az intézet összes forgalma 5,661,532 frt 21 kr. A forgalmi vagyon volt 650,727 frt 60 kr, melyvel szemben a teher kitett 631,375 frt 51 kr, tiszta jövedelem volt 19,352 frt 09 kr, mely összegből 15% (2902 frt 81 kr.) a tartaléktökére, 17% (3289 frt 85 kr.) az igazgatóság és felügyelő-bizottság jutalékára, házalapra 657 frt 97 kr, 400 drb részvényre 25 frtjával osztalék 10,000 frt, tiszteletdíjakra 900 frt, jótékony célra 320 frt, jövő évi nyereség-vesztés számlára 1281 frt 46 kr jutott. — Az igazgatóság és felügyelő bizottság megválasztása egyhangulag történt; megválasztották az igazgatóságba igazgatósági tagnak: *Baján Imre*, *Czibur Bertalan*, ifj. *Fröhlich Gyula*, *Füzesséry Tamás*, *Friedman Simon*, *Schleiminger Róbert*, *Spiegel Bernát*. Pótagoknak: *Bucsinzky Lajos* és *Roncsinszky Ágoston*. A felügyelő-bizottságba: *Bartus Boldizsár*, *Póányi Géza*, *Spiegel Samu*. Pótagoknak: *Sznistsák Nándor*.

— **Adóízetés a postatakarékpénztár útján.** Néhány hónap előtt Ausztriában meghonosították azt a rendszert, hogy a postatakarékpénztár útján is lehet adót fizetni, azaz minden postahivatal ingyen elfogadja az adóízetést s így nem kell ezzel az adóhivatallal beférni. Az új rendszer teljesen bevált s ennek következtében most — mint értesülünk — a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara feliratot intézett a kormányhoz a végből, hogy a postatakarékpénztár útján való adóízetés Magyarországon is meghonosíttassék. A pozsonyi kamara e javaslatát megküldte a többi kamaráknak, s ezek közül a kolozsvári már is hozzájárult a felvetett eszméhez.

— **Feloldott zárlat.** Nyiregyháza területe a sertésvész-járvány miatt elrendelt zár alól feloldatván, a rendes sertés-vásárt megtartják.

— **Pecsetviaszt mint gyógyszer.** A „Szabolcsi Szabadsajtó”-ban olvassuk ezt a meglepő felfedezést, a mint alább következik: „Sok ember szenved reumatikus fájdalmakban, melyek leginkább léghuzamos helységben való tartózkodástól keletkeznek. Lapunk egyik olvasója a következőket közli erre vonatkozólag: jobb lábamban erős reumatikus fájdalmakat éreztem és sok költségek árán sem tudtam folyton súlyosbodó bajomból kigyógyulni. Végre egy régi volt tisztviselővel

találkoztam, a ki azt javasolta, hogy nadrágom zsebébe 1 rud pecsetviaszt, két, háromfélét törve tartsak, de azon zsebben, a melybe a pecsetviaszt teszem, egyéb tárgynak nem szabad lenni. A pecsetviasztban levő villanyosság a reumatikus fájdalmat az egész testben feloszlatja, úgy, hogy alig érezzük a megoszlás folytán némi csekély fájdalmat. A jó tanácsot megfogadtam és hasznát tapasztalom. Eme csekélységnek látszó, kevésbé kerülő orvosságot nem árt azoknak megpróbálni, a kik ilyen fájdalmakat szenvednek, mert pár darab pecsetviaszt állandóan lehet a zsebben hordani.

— **Uj orvos.** Városunk szülöttét, *Rosenfeld Miksát*, f. hó 13-án a budapesti egyetemen orvosdoktorrá avatták.

— **Európa legnagyobb városai** a hamburgi „Nachbar” legutolsó száma szerint: 1. London 5,700,000. 2. Párizs 2,400,000. 3. Berlin 1,600,000. 4. Bécs 1,400,000. 5. Szent-Pétervár 950,000. 6. Konstantinápoly 900,000. 7. Moszkva 755,000. 8. Mánchester 700,000. 9. Budapest 630,000. (Ez nincs benne.) 10. Glasgow 570,000. 11. Hamburg 570,000 lakos. Németország legkisebb városa Hauenstein 160 lakossal; s a legnagyobb faluja Schöneberg, Berlin mellett 62,684 lakóval. — Németországban 34 faln van, melynek több van tízezer lakosánál.

— **(Beküldetett.)** Tekintetes Szerkesztő ur! Tudva, hogy becses lapjában mindenkor közli a közügyre vonatkozó felszólalásokat, bátor vagyok kérni, szíveskedjék alábbi soraimat figyelembe venni és szintén közölni. A fő-utca innenső végé felé van a *Belső János* kovácsmester műhelye, hol nagyon sokszor teljes lehetetlen a közlekedés a sok és javítás alatt levő kocsi miatt, a mi ugyan nem készített volna engem a felszólalásra, ha annál még nagyobb figyelemre méltóbb jelenség nem volna, az, t. i. hogy sokszor a vasalás végett odavezetett lovak miatt az ut közepére kell kiférni és gye mekenni az által számtalanszor életveszélyben is forognak és csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy már eddig is nem történt valamely gyerekkel baj. A midőn e felszólalásomat a város mélyen tisztelt főbirájának figyelmébe ajánlom, hiszem, hogy megszüntetni fogja a jelzett rendellenességet. Tisztelettel: *Egy aggódó apa.*

— **Március 15-ike Homonnán.** Homonnán szinte páratlan lelkesedéssel ülték meg ez idén a szabadság ünnepét. A közönség délelőtt 9^{1/2} órakor már a felsőkereskedelmi intézet nagytermében volt összegyűlekezve. Az ünnep az ifj. énekhar által remekül előadott „Talpra Magyar”-ral vette kezdetét. *Krausz Bernát* ünnepi beszédet olvasott fel. Az ifj. zenekar magyar dalokat játszott, *Vogler Rezső Rákóczy B.* Ferencz alkalmi ódáját szavalta el. Ezután *Setankó Ernő* olvasta fel *Bródy Aladár* Szabadságharcunk költészeté című irodalmi értekezését. Az ifj. énekhar által előadott, népdalok után *Katz Kálmán* szavalta el nagy hatást kelte Jókainak egy alkalmi versét. Az ünnep énekkel ért véget. — Az ev. ref. templomban *Réz László* mondott beszédet.

— **A nagythátyi** izr. szent-egylet e hó 11-én ünnepelte meg fennállásának századik évfordulóját, és alkalommal *Ehrenfeld* Simon főrabbi a város és vidékről egybegyűlt hívei előtt a templomban szép beszédében méltatta a szentegylet célját. Este a hitközség díszveszorit adott, melyen az egylet tagjai megjelentek.

— **Párbajmánya.** Sárospatakon — mint a lapok írják — *Ellend József* tanár a tanítványával párbajozott. Mindenesetre szokatlan egy eset!

— **Műkedvelői előadás.** Március 15-én volt a homonnai műkedvelők első előadása, mely alkalomból az *Egyetlen leányt* adták. A hölgyek közül *Pál Lajosné* urnó (*Kammilla*) és *Dr. Moskovits Ervinné* urnó (*Agatha*) tüntek ki. Jók voltak még: *Tamaskó Szerénke* urhölgy (*Paulina*), *Kelemen Margit* urhölgy (*Lujza*) és *Ecsedi Emma* urhölgy (*Pepi*). A férfiak közül legjobban játszottak: *Dr. Moskovits Ervin* (*Dumbalinszky*), *Póányi Dezső* (öreg inas), ifj. *Durcsinszky Gyula* (*Gomójtó*), *Goics Sándor* (*Henrik*), *Tóth Béla* (*Ratatinzky*), és *Mazur Ernő* (*August*). A kitiñően előadott remek darabon a közönség nagyon jól mulatott. — Az előadást táncz követte, amelyről — nem tudni mi okból a felsőkereskedelmi hallgatók egytől-egyik kizárták magukat. (Csak nem a tanár urak tiltották meg a megjelenést?) Pedig az előadáson ott voltak.

— **Korcmáros — anyakönyvvezető.** *Perczel Dezső* belügyminiszter Apátfalva, borsod-megyei községbe *Schäffer József* korcmárost nevezte ki anyakönyvvezetővé, feljogosítva a házasságok megkötésére is. A korcmáros-anyakönyvvezető különben most ilyen forma szövegű czégtáblát akasztott a boltja elé:

Schäffer József
Korcmáros és anyakönyvvezető,
Finom borok kimerése,
Jegyes párok esketése.

Irodalom.

— **Előzetési főtávirás.** *Beöthy Zoltán*, a „Kisfaludy-társaság” nagy nevű titkárnak kezdeményezésére indult meg a mozgalom, hogy Erdélyi Jánosnak Sárospatakon emlékszózatot állítsanak. Erdélyi a kiváló költő, a magyar aethetikának előharcosa, a mikritika megteremtője, mint akadémiai tanár életének java részét e kis városban élte át, s hawaii is ennek temetőjében nyugszik. Erthető tehát, hogy a főiskola ifjúsága különösen annak magyar irodalmi társulata lelkesléssel karolta fel az emlék eszméjét. Mint Erdélyinek utódja tanszékén, én is óhajtanám leróni — ha csak parányi részben is — közeget annak adóját nagyvődelőm iránt. Tisztán az emlék-alap remélhető növelése céljából határoztam el magamat, többeknek buzdítása után arra, hogy kisebb kritikai, irodalmi dolgozataim, beszédeim és tárczáim összegyűjtve közrebecsöltem. A tiszta jövedelmet egészen az emlék-szóbor javára ajánlom fel. Ez igénytelen műre hívjuk fel a művelt közönség figyelmét, s hogy nemes célunkat elérhessük, kérjük a sárospataki főiskola barátait és növendékeit ügyünk támogatására. A mű nyolcz vagy tíz ivnyi terjedelemben április elején kerül ki a főiskola nyomdájából, s előzetési ára csak egy korona. Tartalmát illetőleg megemlíthetjük, hogy az illető cikkek: *Groguss, Tompa, Munkácsy, Kazinczy, Kemény, Ibsen, Fitger* működését s egyes lélektani problémákat tárgyalnak népszerű modorban. Kérjük az előzeteseknek jórögzét s az előzetési díjakat legközelebb e hó végéig előlítottok beküldeni. Sárospatak, 1897. március hó 12-én. *Székely György*, ak. tanár.

Szerkesztői posta.

B. E. (S.-A.-Ujhely.) Igen szívesen látjuk mindenkor és legyen róla meggyőződve, hogy az a „bizonyos titkot” is megörizzük. Tisztelet-példányt megindítottuk.

B. Gy. (Bpest.) Tövédes volt az agész. Sándor helyett Gyulát írunk.

K. L. (Helyben.) Nem közölhető.

Brutus. Semmi életel.

Felolvasó szerkesztő:

G Á L V I L M O S.

Kiadó-tulajdonos:

L A N D E S M A N N.

Nyilt-tér.

(Ezen rovat alatt közzöltek nem vállal felelősséget a szerk.)

Van szerencsém a t. közönség értésére adni, hogy

valódi Erfurti konyhakerti, virág- és gazdasági, nevezetesen lóhere, luczerna, quedinburgi répa és fű-

MAGVAK

elismert kitűnő minőségben és nagy választékban nálam kaphatók.

Tisztelettel

Marmorstein Jenő.

41. szám.

vgh. 1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a kassai kir. járásbírószék 1897. évi 1469. számú végzése következtében *Csengery Dezső* ügyvéd által képviselt *Boglárny Antal* kassai lakos javára *Semsey Béla* felsőreviscei lakos ellen, 89 frt s jár. erejéig 1897. évi február hó 12-én foganatosított ki-elégítési végrehajtási utján lefoglalt és 900 fura becsült 2 kő, 1 kocsis szerszám, széna, ruhanémű és letiltott anyakönyvvezető javadalmazásából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szobránczi kir. járásbírószék 509. b. 1897. sz. végzése folytán 89 frt tökékövetelés, ennek 1895. évi július hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 29 frt 13 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig *Felső-Revisceus* alperes lakásán leendő eszközölésére **1897. évi március hó 27. napjának délutáni 2 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében közpénzügytelés mellett, a legutóbbi ígérőnek becsarón alul is el fognak adatni.

Kelt Szobránczon, 1897. évi március hó 15. napján.

Rugats Lajos,
kir. bírószék végrehajtó.

Kérem a 140 holdas üzemű 15 éves s nagy hírnek örvendő czeg pontos czimére ügyelni, mert itt több Ungvárynak is van 4-5 holdas kezdőleges kertészete.

Igy pl. Ungváry József, ki az egész országból összehordott fakkal kupezkodik.

Cseresznye- és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.
Eladásra szánt készlet: cseresznyéből 80,000 drb., meggyből 50,000 drb.

Cseresznye-csemeték árai: a 160-240 centiméter magas hajttással bíró, gazdag gyökérű életörös, 1-2 éves csemeték darabját (azok erőssége szerint) 20 krtól 40 krig.
Meggyfa-csemeték árai: az 1-2-3-4 éves gazdag gyökérű, igen szép fejlődésű, életörös csemeték darabja (azok erőssége szerint) 20 krtól 50 krig.

Nagybani árai:	100 drb	40 kros csemete 1 vagy több fajban	38 frt	100-an kint
	250	40	36	
	500	40	34	
	1000	40	32	
	5000	40	30	

A 4-5 éves, igen erős meggyfa-csemeték 100-a 48 frt, 250 drb vételénél 45 frt, 500 drb vételénél 44 frt.

Igen nagy készlet van a következő cseresznye-fajokból: Germersdorfi nagy, Nagy fekete ropogós, Korai májusi cseresznye, Budacsanyi óriás, Ferencz eszázár ropogós, Dönnissen sárga ropogós, Hodelingeni óriás, Dr. Entz fekete, Schneider kősei ropogós, Coburgi korai fekete, Glocker óriás, Blittner kősei ropogós, Mezői ropogós, Reveren ropogós, Heintze korai cseresznye, Korponai fekete ropogós, Műkebergi nagy, Dióndi fűszeres, Jaboulay ropogós, Hollandi hercegnő, Kanizai fekete, Espere ropogós stb, stb.

Igen nagy készlet van a következő meggy-fajokból: Kőrösi meggy (Spanyol meggy), Spanyol meggy piros, Pándi meggy, Korai Hortensia, Hortensia királyi, Engenia, Valtva érő, Oignisi apátnő, stb, stb.

A fenti cseresznye és meggyfajokon kívül adtnak ki körte, alma, szilva, őszi és kajszinbarack, lasponya, birs- és eperfa-ajtványok ugy gazdasági, mint törpére nevelt 1-2-3-4 éves példányokban, még pedig gazdag fajválaszték mellett. A csemeték tisztán homok talajon nevelkedtek s ezért gazdag gyökérzet s biztos fogamzói képességgel bírnak, ezen felül hiteles fajnak, edzett természetűnek, egészségesek, hosszú életűek és igen olesők is. Adtnak ki fentiekben kívül 1-2-3-4 éves vadonoz is, körtéből, almából doucinból, paradicsom-alma, birs, besztezei szilva, duránczi szilva, Prunus Myrobolona Saint Joulie, kökény, mandula, sárga barack, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy és eperből, az áruk erősség (vastagság szerint) következők:

2. CSOPORT.

Kézbeli ümlesztésre kiedlőn alkalmas 2-3 éves vadonozok:

I. osztály	11 mm.	1002 20 fr.	1000 19 80 fr.
II. "	8 1/2	1 80	16 20
III. "	6 1/2	1 40	12 60

3. CSOPORT.

Nyári szeműek alé, vagy gyökérképzés céljából kiültethető 12 éves vadonozok:

I. osztály	100	110 frt	1000 9 90 frt
II. "	0 85	7 65	
III. "	0 65	5 85	

!! Tessék árjegyzéket kérni !!

Ungváry József

gyümölcsfa-iskolájában Czegeleden

(posta, távirtda és vasutállomás)

ez év tavaszán nagyobb mennyiségű 1-2-3-4 éves

nemes gyümölcsfa s egyéb csemete

kerül eladásra és pedig: körte, alma, szilva, őszi barack, kajszin barack, cseresznye, meggy, eper, bolvilli körte, azagalagonya, birs, lapsonya, mandula, dió, közméte, ribiszke, málna, földi eper (szamóca) és nemes füzfá csemeték, ezek árai azok erőssége szerint 15-20-25-30 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kapható 1-2-3 éves vadonoz csemete a következőkből: körte, alma, birs, doucin, paradicsom alma, őszi barack, sárga barack, besztezei szilva, sajmeggy (Prunus mahaleb), fekete meggy, cseresznye és eper csemeték, ezek árai azok erőssége szerint 100 drb 60 krtól 1 frt 60 krig, 1000 drb 5 frittől 15 frittig. Nemes csemeték közül: őszi barack és földi epernel szamóca, vadonoz csemeték közül pedig sárga barack, sajmeggy és epernel nagyobb rendeléseknél árendedmény adatik.

!! Tessék árjegyzéket kérni !!

Rendeléseket elfogad:

UNGHVÁRY JÓZSEF kertészete CZEGLÉDEN.

Figyelmeztetésül: Ungváry László teleptulajdonos, kinek telepe van és Ungváry Sándor, kinek telepe nincs (ki csak Ungváry Lászlónál alkalmazott írnök) egy és ugyanaz. A hirdetésükben használt jelzőt (fával kupezkodik) jó hírnévnek örvendő telepeim rongálására és a nagyközönség félrevezetésére szolgál. Ezen jelző megezőfólasára és teljes érvénytelenségére feleletet adnak idei árjegyzékemben közjegyző által hitelesített elismerő nyilatkozatai. Különb jelenleg 9 hold üzemképes telepem van.

A magyar általános köszénbánya részv.-társ.

a t. ez. közönség figyelmébe ajánlja elismert jó minőségű és közkedvelt

királdi és sajószentpéteri

darabos, cséplési és aknaszenét,

melyeket egész kocsirakmányokban bármely állomásra legjutányosabb árbán szállít.

Egyuttal értesíti a t. ez. közönséget, hogy

■ saját barczikai bányájának szenével ■

is szolgálhat.

Vezérképviselőt Ung. Bereg, Ugocsa és Zemplén megyékre: 2

BRÓDY SÁNDOR urnál UNGVÁRT.

Edelstein Henrik

Finom-posztó és gyapju-áru raktár,

Férfi-ruha készítő műhely

NAGY-MIHÁLY.

Nagy választék a legujabb divatu

valódi angol gyapjuszövetekben.

FÉRFI-ÖLTÖNYÖK

mérték szerint, magyar, német francia és angol divat után

legcsejnosabbban és legjutányosabb árbán készíttetnek.

Megrendelések a legrovidebb idő alatt eszközöltetnek.

Legolcsóbb öltönyöket

■ saját nagy választéku valódi angol gyapjuszöveiből készit a legujabb divat után ■

Nyomatott Landesman B. könyvnyomdájában.

Jelzálog-kölcsönöket

földbirtokra 3 1/2 %, házakra 4 1/2 %, másnemű ingatlanokra 5 % mellett legmagasabb összegekben ajánlunk.

E kölcsönök konvertálásuknál bélyeg- és illetékmenteséget élveznek.

Erdőkihasználások, birtokparcellázások átvétele. Birtokok szövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

Magyar Lloyd

közgazdasági vállalat.

Budapest, Király-utca 70.

REICH ADOLF

férfi-ruha készítő

Nagy-Mihályon, főutca